

Просвітницька інтернет-програма

“МОЛЮСКИ”

Лабораторії малакології
Державного природознавчого музею НАНУ

Дітям про молюсків

Розповідь № 2

Практичні диваки

Практичні диваки

Лялбiс

У зоомагазині, на сувенірному ринку, а особливо у наших приморських містах або на курортах можна зараз побачити та придбати дивовижні черепашки, привезені з далеких, переважно тропічних морів. Одні з них вражають розмірами, інші – несподіваним забарвленням або формою. Досить часто поверхня черепашки вкрита різноманітними виростами у вигляді шипів, гачків, гілочок... Часом здається, що усі ці фантастичні витвори є красивими, але зовсім непрактичними та повинні лише заважати слимаку нормально рухатися. Але це не так.

Уявіть себе на хвилинку морським слимаком. Ви опускаєтеся на морське дно, вкрите товстим шаром м'якого мулу. На спині у вас досить важка черепашка, яка надійно захищає вас від ворогів, але... ця ж черепашка просто вдавлює вас у мул. Аби якось втриматися на поверхні, людина намагалася б розвести в різні боки руки та ноги. Слимак позбавлений такої

Хiкореус

можливості, але в нього є значно краще пристосування – ті самі «непрактичні» вирости на черепащі.

Отже, ви не провалилися в товщу мулу, а можете спокійно лежати або пересуватися по його поверхні, шукаючи улюблену їжу. Для одних слимаків це можуть бути морські водорості, для інших – дрібні тваринки, навіть інші слимаки. Але в морі багато хижаків, для яких ви самі виглядаєте досить апетитно. Ваш захист – черепашка. Але дехто ладен ковтнути вас разом з нею. І знову в нагоді стають «непрактичні» вирости. По-перше, вони значно збільшують розмір черепашки, отже, проковтнути вас разом з нею зможе лише дійсно великий хижак, а дрібніші залишаться «з носом». По-друге, чи приємно буде навіть великому хижаку ковтати таку колючку? Може, краще пошукати зручнішу їжу?

Скорпiоновий лялбiс

Крім того, серед коралових рифів дивовижні форми та барви, які так кидаються нам у вічі на сувенірних прилавках, часто допомагають стати малопомітним, таким, як усе навколо.

Повернемося до товстого шару мулу. Інколи заховатися у нього досить зручно. Ніхто тебе не бачить, ніхто на тебе не полює. Або навпаки: тебе не бачить твоя улюблена здобич. Але усі морські слимаки дихають зябрами, які повинні для цього омиватися водою. Як це зробити, сидячі в мулі? Добре, коли на черепащі є довгий вирiст у вигляді трубочки, через який можна висунути ще одну трубочку – сифон, утворений вже з м'якого тіла слимака.

Мурекс

Скорпiоновий лялбiс

Хікореус

Познайомимося ближче з деякими практичними красенями. Лямбісів називають також равликами-павуками, равликами-скорпіонами, «крилорогами». Вченим відомо понад десяток видів цих дивних істот. Проте найдивовижніший з усіх, звичайно, скорпіоновий лямбіс. Зверху його черепашка дуже нагадує скорпіона, знизу вражає контрастними смугами. Варто зауважити, що подібність зі скорпіоном обмежується лише зовнішнім виглядом. Лямбіс не отруйний, ніколи не полює на інших мешканців моря.

Мурекси, навпаки, харчуються іншими слимаками, невеликими рачками тощо. З деяких видів мурексів колись добували красиву і стійку пурпурову фарбу. Але процес отримання пурпуру з тіл слимаків був досить складним, а забарвлені ним тканини – надзвичайно дорогими. У Давньому Римі лише імператор мав право носити пурпурову тогу, сенаторам дозволялося мати тільки пурпурову смугу на своєму одязі. У Візантії пурпур також був кольором імператора.

До великої родини мурексів належать також равлики-бекаси, хікореуси. У певному положенні черепашка равлика-бекаса, дійсно, дуже нагадує голову птаха з великим здивованим оком і довгим дзьобом.

Равлик - бекас

Н. В. Гураль-Сверлова